

MÉHES KÁROLY

Hegymenet

A hosszú hétköznapok sorát mégis csak a vasárnap törte meg. Délelőtt, mise után kissé átalakult a terep azáltal, hogy jöttek a szülők, kihez valamelyik szomszédos faluból, városból, kihez akár messzebből is. A hivatalos látogatási dátum mindig a hónap első vasárnapja volt, ami mindenképp kiemelt eseménynek számított. Ilyenkor felbolydult az egész ház, és megint úgy nézett ki, mint az év elején, amikor ide érkeztünk.

Lassacskán megismertük egymás szüleit, testvéreit is. Akihez többször jöttek, azokét hamarabb, akik az ország valamelyik távoli csücskében éltek, és tényleg csak arra volt alkalmuk, hogy félévente egyszer zötykölődjenek el ide, három-négy átszállással, azokét a négy év alatt is alig-alig.

Furcsa volt a szülői látogatás. Vártuk és ugyanakkor szinte méltatlannak éreztük, hogy ennyi, nem ide tartozó, ki tudja, honnan „szalajtott” nép szállja meg a mi területünket, akikhez – ha csak egy fél nap erejéig is – alkalmazkodni kell. Minden tele volt autóval, bőröndöket, kosarakat cipelő férfiak és nők igyekeztek a lépcsőkön, folyamatosan köszönetni kellett, illedelmesen beszélgetni, nevetni a már nagyfiúnak esetenként kijáró pikánsabb tréfákon, beszélásokon. De csak később, harmadikban, negyedikben, mert eleinte mindenki nagyon megilletődött volt. A szent hegyre feljönni egyfajta zárandoklatnak számított, nem is a gyereket látni jött ide az ember, hanem az atyát, mármint Deziré atyát, hogy vajon mit mond, miféle kinyilatkoztatást tesz, és az ítélet, ami elhangzik a szájából, miként hull vissza a szülők fejére is.

Részlet a 2011 szeptemberében az Orpheusz Kiadónál megjelenő azonos című regényből.

Mint rendesen, megvolt a beosztás, amikor Deziré atya színe elé lehetett járulni. Ültünk a szobájában, apám és Deziré atya kicsit barátkoztak, elvégre szinte kollégák voltak, a biológia tanár és az orvos, ez volt az előhang. Ezalatt a szobát néztem, ahol én sokkal ismerősebb voltam már, mint apámék; néztem a könyvespolcot és az egyik falon a – majd minden évben, minden szobában másképp elrendezett – mozaikábrát, ami kereszt alakot formált, és Deziré atya műve volt. Aztán én kerültem terítékre, illetve nem is én, a személy, a fű, aki itt él a nap huszonnégy órájában, hanem az osztálynaplóban sorakozó jegyek. Az osztályzatok számítottak, azok mondták el a szikár igazságot, hogy milyen vagyok. Nem hajnalokról és zörgő hálótermekről, nem végtelen unalmú stúdiomokról és a vacsorára kapott, a fogam alatt csikorgó pástétomról esett szó, hogy mindez tetszik-e, szeretem-e, otthonomnak érzem-e ezt a világot, hanem számjegyekről. Számjegyekről, amiket ugyan én érdemeltem ki, és a funkciójuk az volt, hogy mérjenek és egyben minősítsenek: jelezzék, hogy mit érek.

Apám, aki világ életében kitűnő volt iskolásként, és többnyire később, az élet minden területén, komoly arccal, de mégis megértő apaként kellett hallgassa Deziré atya mondandóját. Amit ő meg nem véres fenyegetések közepette adott elő, hanem azon a kicsit gunyoros, kicsit piszkálódó, de ugyanakkor – főleg a szülők jelenlétében – biztatónak is szánt hangon, amiből azért bőven le lehetett vonni azt a következtetést, hogy ennek így nem lesz jó vége. Mert el lehet itt éldegélni így is, de minek? Beláthatom, hogy nem ezt várják tőlem, és magam is tudom jól, hogy többre vagyok képes. Kell az ösztökélés. Így aztán – mivel Deziré atya kitalálta, hogy havonta átlagot számol a hónap során begyűjtött jegyek alapján, és aki nem éri el a négyes szintet, annak, a jelek szerint több tanulásra van szüksége, mint a délutáni három óra – besorolt a pótstúdiumosok közé, egy amúgy meglehetősen népes táborba, akik a vacsora után este nyolctól kilencig visszatértek az osztályba, és tovább tanultak.

Az atyánál töltött kihallgatások után fagyosabb a hangulat, mint előtte, amikor még az öröm dominált, lám, megvagyok, mosolygósan, láthatólag nem szenvedek. Apám komoly maradt, összefoglalta, hogy mit is hallottunk, és hogy csak megerősíteni tudja Deziré atya véleményét, ennek nem lesz jó vége. Egy időben mondott olyanokat is, hogy „kivesz” innen és bead tanoncnak. Mire fogok így menni? Nem mehetek el zsákolni a pályaudvarra. Annyit talán el tud majd intézni, hogy felvegyenek a postára bélyeget nyálazni. Esetleg, jó esetben lehetek órás. Anyám is szomorkodott, néha könnyezett. Ő, aki kimosott, kivásalt, hozta a tiszta ruhákat, a sült csirkét, hogy nekem jó legyen, és ne legyen más gondom, mint a tanulás, kicsit kétségbe esett. Itt vagyok, ha csak tizennyolc kilométerre is, de végtelenül messze otthonról – és akkor minek? Hümmögtem, megígértem, hogy most már nekidurálok magam. Néha hivatkoztam rá, hogy azért angol-

ból tiszta ötös vagyok, és rajzból... De apám csak legyintett. Még szép, hogy megy az angol. A rajz meg, ne nevettessem ki magam, rajzolni mindig is remekül tudtam. A matek, a fizika – elvégre ott kell megmutatni, mire vagyok képes, ahol némi erőfeszítésre is szükség van.

Aztán elmentek a szüleim, és sokszor azt gondoltam: végre. Ráadásul Győr közelsége miatt szinte minden hétvégén megjelentek. Az egyetlen szabad délelőtt is elfogyott, így lett belőle feladat. Végeztünk a misével, megreggeliztünk – mindig kalácsot adtak kakaóval –, és épp hogy letépetem a nyakamból a nyakkendőt és visszaakasztottam a zakóm a szekrénybe, már leshettem ki, hogy jön-e a szürke Volkswagen. Többnyire jött. És nem igaz, hogy nem örültem, hogy láthatom az otthoniakat, tíz évvel kisebb öcsémet, aki még csak öt éves volt. De valahogy mégis majdnem természetellenes volt a jövetelük. A beszámoló, a családi séta a várkörön, az arborétumban. Sok esetben a fürkésző figyelem és a kolostorlabirintusban tett cselező utak, hogy véletlenül se botoljunk bele Deziré atyába vagy olyasvalakibe, aki – jól sejtettem – valószínűleg nem csupa szépet mesélne rólam. És ez szinte reménytelen vállalkozás volt. Ott álltunk valamelyik folyosószegetben, boltív alatt, a szent család és egy komoly képű atya magyarázott, hol rám, hol apámra tekintve. Közben fiúk szaladtak el mellettünk, melegítőben, labdával a kezükben, kicsit lelassítottak, köszöntek az atyának is, osztálytársaim immár jól ismert szüleimnek is, és nyargaltak tovább. Szabadok voltak, mint a madár, az ő szüleik valahol messze, otthon ültek, és bár lehet, hogy a vasárnapi ebéd mellett felemlegették a Ferikét vagy a Jóskát, de nem voltak itt.

A második év után, nyáron Keszthelyen voltunk két hetet az Egészségügyi Dolgozók Szakszervezetének üdülőjében, ahonnan a turnus lejártakor apámnak rögvest egy szakmai összefoglalóra kellett utaznia valahová az Alföldre, és négyesben, anyám autózézetésével utaztunk haza Győrbe. Elöl ültem, mellette. Már augusztus közepe volt, éreztem, hogy vége, menthetetlenül vége a nyárnak, megyek vissza aへgyre, és kezdődik minden előlről. És ez nem mehet így tovább. Mást akarok, valami legyen más, mert úgy nem jó, ahogy van.

Apámnak valószínűleg nem mertem volna megmondani. De most itt volt alkalom. Anyám vezetett a bakonyi szerpentineken, a nyár végi délutánba olvadó útra koncentrált mereven, és én megkértem, hogy az új tanévben ne jöjjenek ki hozzám vasárnapként. Mert az nem jó. Nem úgy nem jó, hogy nem akarom látni őket, hanem... És meglehetősen magabiztossággal, nyugodt, megfontolt hangon elmagyaráztam, amiről addig tán sosem beszéltem, hogy miképp is néz ki egy pannonhalmi diák vasárnapja, hogy mit jelent az a nyúlfarknyi délelőtt, ami elvész, ha ők ott vannak. Ami hiába jó – ha közben inkább rossz.

Érted?

És úgy tűnt, anyám érti, legalábbis eszerint válaszoltatott, közben figyelt előre, szemben magasodtak a csesznecki romok, nem messze voltunk Pannonhalmától. Gyakorlatilag megegyeztünk, mi ketten, hogy vasárnaponként nem fognak annyit zavarni, csinálhatok, amit akarok, elvégre én ott otthon vagyok, és ők igazából csak vendégek. Egy vendég akkor jöjjön, ha hívják. Jól van.

Apámmal ez az egész nem is került szóba. Elkezdődött az iskola, harmadjára már minden nagyon olajozottan működött. A kiköltözés, az új hálóban való elrendezkedés, visszaállni a mindennapos kerékvágásba, amikor az otthoni lét, az otthoni szoba, a család megint messzire szökött, mint a nyár maga, a hirtelen csak egy fénylő pillanatnak tűnő nyár, ami mintha igazából nem is az életem része lett volna, csak egy álom, egy álom a tökéletről.

Tél volt, megint pár napig otthon, a félig sötét konyhában, amikor nagyanyám, a szokott helyén, a tűzhely mellett állva azt mondta, Apád végtelenül szomorú volt, amiért megtiltottad nekik, hogy meglátogassanak. Hát hogy mondhat ilyet egy gyerek a szüleinek? Tudod te azt, mennyit aggódnak, törődnek veled? Hogy apád csak azért dolgozik...

Nagyanyám rettentően tudta sajnálni, óvni és persze magasztalni a fiát.

Hazatért apám a munkából és lopva lestem, vajon szomorú-e? Csalódott-e? Ismertem, hogy milyen, amikor nem tetszik neki valami. De aznap ennek semmi jelét nem láttam, ezért teljesen megnyugodtam.

Való igaz, sokkal ritkábban jöttek. Ha mégis, előtte üzentek, mint aki tisztelettudóan bejelentkezik. Amúgy a látogatások koreográfiája nem sokat változott: örvendezés, a szennyes holmi és az élelmiszer csereberéje, menekülési útvonalon való távozás az épületből, aztán a mégis találkozás Deziré atyával vagy magával az igazgatóval, pirongatás, esetleg nagy ritkán konzolidált társalgás, csöndes béke.

De akkor is, ez a „kegyetlen” alak sokkal inkább én magam voltam már. Majdnem, mint aki tudja, mit akar. Nem másoktól, még csak nem a Jóistentől várja sorsa jobbra fordulását. Nem sokat gondolkodik, inkább érez. Azt is mondhatná, Érzéseim vannak, tehát vagyok.